

Motion till riksdagen 2024/25:1766

av **Kenneth G Forslund och Paula Örn (båda S)**

Hållbar kemikalieanvändning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en bred folkbildningskampanj och politiska förslag för en hållbar kemikalieanvändning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Forskningen om miljögifternas skador är tydligare än någonsin. Ändå tvekar nu EU att med kraft ta sig an problemet. Sverige behöver därför ta upp handsken och driva frågan. Och trots en relativ politisk enighet i Sverige görs litet. De nyttoeffekter gifterna haft kortsiktigt, bland annat i form av bekämpningsmedel, har varit stora, men de långsiktiga skador användningen medför har kommit senare.

Användningen av de hundratusentals industrikemikalier som förekommer förorsakar miljontals dödsfall, kroniska hälsoproblem, hormonstörningar m.m. Till det mänskliga lidandet kan fogas de enorma kostnader användningen har för samhället i form av hälso-skador.

Utan tvekan beror ointresset för att verkligen ta itu med problemet och det låga mediala intresset. Dessutom håller starka lobbygrupper emot och bearbetar så att kemikaliefrågan inte står så högt på den politiska dagordningen. Möjligen har också perspektivförskjutningen från kemikaliegifter till klimatpolitik fått debatten att ändra fokus.

I EU har inom ramen för ”Den gröna given” utlovats en skärpning av arbetet för en hållbar kemikalieanvändning och giftfri miljö, kallad Reachförordningen. Redan för ett drygt år sedan skulle initiativ tas, utlovades det. Men inget har hänt.

Det finns en bred enighet om att Reachförordningen behöver skärpas på flera punkter. Utan en ambitionshöjning går det inte att skapa en giftfri miljö, ett mål som riksdagen gång efter annan slagit fast.

Forskningen föreslår skärpningar inom framför allt tre områden:

1. Skärpt reglering: När tusentals ämnen används går det inte att testa varje enskild substans. Alla okända ämnen i en kemikaliegrupp bör därför klassas som det farligaste ämnet i gruppen.
2. Redovisning av kemikalier i alla varor: I dag finns krav på kemikaliedeklaration i bland annat läkemedel och kosmetika. Men för den stora gruppen av konsumtionsvaror ges inte någon information alls om kemikalieinnehållet.
3. Minskad exponering: Nya kemikalier ska inte spridas på marknaden om de misstänks ha farliga egenskaper. Det gäller ämnen som är giftiga, som inte lätt bryts ner eller som lagras i levande organismer.

Dessa tre förslag är början till ännu fler åtgärder som snarast behöver göras. Men att omgående skärpa EU:s Reachförordning är kanske det som är viktigast för att skydda miljön, vuxna och inte minst barn från att ta skada av miljögifter.

För att komma vidare i arbetet med att få bort användningen av miljöskadliga kemikalier behövs det dels en bred kunskapshöjande folkbildningskampanj. Dels behövs det politiska förslag för att uppmärksamma så att en hållbar kemikalieanvändning och giftfri miljö blir verklig.

Kenneth G Forslund (S)

Paula Örn (S)